

Internationell kompetens 2021

- en kartläggning i storstadsregionernas arbetsmarknader

Inledning

De senaste åren har utmaningarna kring kompetensförsörjning i Sverige skjutit i höjden, för såväl arbetsgivare inom privat sektor som för arbetsgivare i offentlig sektor. Även om pandemin innebar en tillfällig nedgång i efterfrågan så är arbetsmarknaden nu tillbaka i ett läge med stor kompetensbrist. Enligt Arbetsförmedlingens prognos för 2022-2026 förväntas ett redan stort underskott på arbetskraft inom Data/IT att öka ytterligare precis som inom sjukvården. Enligt TechSverige kommer det saknas 70 000 personer inom techbranschen 2024. Många fler områden kommer också fortsatt ha stor kompetensbrist. Detta gäller även på global nivå, där exempelvis en rapport av Korn Ferry prognostiserar ett underskott av arbetskraft globalt på över 85 miljoner människor år 2030.

Behovet av kvalificerad arbetskraft kommer inte att kunna mötas av tillskottet från utbildningsväsendets produktion under en överskådlig framtid. Samtidigt ser vi att allt fler länder och regioner kraftsamlar för att lyckas attrahera internationell kompetens. Exempelvis gick Tysklands regering ut i januari 2022 med målsättningen att attrahera 400 000 arbetskraftsinvandrare per år. Som en följd av vårt stora behov samt omvärldens satsningar lyfter flera organisationer, myndigheter och utredningar vikten av att Sverige också måste agera för att bli bättre och effektivare på att attrahera och ta emot kompetens från andra länder. Det är absolut nödvändigt för att vi som land ska kunna möta dagens och framtidens behov av kompetens på arbetsmarknaden.

Under 2019 beviljade Migrationsverket drygt 43 000 personer utanför EU/EES arbetstillstånd, anhöriga till huvudsökande inkluderat, vilket var ett rekordår. Under 2020 gick denna siffra ner till drygt 32 000 på grund av pandemin, för att under 2021 vända upp till drygt 39 000. Under andra halvåret 2021 var dock antalet beviljade tillstånd högre än rekordåret 2019. Något som fullt ut kan härledas till en ökning inom kategorierna "chefsyrken", "fördjupad högskolekompetens" och "högskolekompetens". I dessa siffror ingår inte internationella studenter och doktorander eller EU-medborgare som rekryteras till arbetsgivare i Sverige. Cirka 35-40% av denna grupp utgörs av personer som är här kortare än ett år och därmed inte folkbokförs. De utgör därför inte en del av övrig statistik som presenteras i rapporten.

Vikten av att kunna rekrytera internationell kompetens har stor betydelse för både näringslivet och offentlig sektor i storstadsregionernas arbetsmarknader. Hit söker sig många för arbete eller utbildning kombinerat med en attraktiv livssituation. För att bättre kunna attrahera och integrera den internationella kompetensen krävs adekvat och heltäckande statistik om de som tagit beslutet att komma till Sverige. Viktigt att påpeka är dock att sådan statistik, utöver personernas yrkeskompetens, även bör innehålla parametrar som underlättar för integration. Det kan exempelvis handla om information om medföljandes utbildnings- och yrkesbakgrund som skulle vara värdefull i planering av stödjande aktiviteter för att finna arbete. Även åldersfördelningen på medföljande barn är nödvändig för att kunna kartlägga behovet av internationella skolor och bättre kunna planera förskole- och grundskoleplatser i regionerna. Statistiken spelar en viktig roll för framtida planering och behovskartläggningar. Utifrån redovisningen av storstadsregionernas arbetsmarknader i denna kondenserade kartläggning kan vi konstatera att den nationella statistiken är mycket bristfällig. Det gäller framförallt statistik över grund för bosättning (GFB) i Sverige samt yrkes- och utbildningsbakgrund. Tydliga brister ses framförallt i statistiken för individer som kommer från EU-länder.

Syftet med denna rapport är framförallt att peka på brister avseende statistikinsamling för internationell kompetens och komma med rekommendationer på vad som behöver förbättras. På så vis skapar vi bättre förutsättningar för planering, integration och matchning av de individer som söker sig till Sverige på grund av arbete, studier eller som medföljande. Konkurrenten om kompetensen är global och för att vi ska vara framgångsrika med att attrahera och behålla internationell kompetens, uppnå en bättre integration i samhället samt bättre matchning på arbetsmarknaden, måste statistiken förbättras.

Göteborg, mars 2022

Peter Warda
Senior analytiker
Business Region Göteborg

Niklas Delersjö
Verksamhetschef
Move to Gothenburg

Rapportens innehåll

1 Bakgrund	1
1.1 Databasen STATIV	1
1.2 Data över internationell population	1
2 Internationell population i Sverige	3
2.1 Internationell population i storstadsregionernas arbetsmarknader	3
2.2 GFB i storstadsregionernas arbetsmarknader	5
2.3 Vilken medborgarskapsregion kommer den internationella populationen ifrån?	8
2.4 Hur länge vistas regionens internationella population i Sverige?	9
3 Diskussion	13
4 Slutsatser och rekommendationer	14
Bilaga	16

1 Bakgrund

Move to Gothenburg har tillsammans med Business Region Göteborg tagit fram statistik över internationell kompetens som varit möjlig att ta fram utifrån den data som finns tillgänglig. Tyvärr har denna statistik inte varit tillfredsställande för våra behov av att följa utvecklingen och bättre planera för den internationella kompetensen i regionen.

Som en konsekvens har vi vänt oss till Statistiska Centralbyrån (SCB) och beställt ett skräddarsytt statistikuttag över den internationella populationen som kommer till arbetsmarknaderna kring Sveriges tre storstadsregioner. Att bättre kunna kartlägga den internationella kompetensen är en fråga av stor vikt, inte bara för enskilda regioner, utan också för Sverige i stort.

1.1 Databasen STATIV

I databasen STATIV, som sammanställs och underhålls av SCB, finns en stor mängd data över internationell population. Vårt syfte med statistiken över den internationella populationen är att kunna följa utvecklingen och mäta effekterna av våra insatser. Statistiken ska också användas för att få fram underlag för bättre planering och utveckling av kommande insatser, bland annat så kallade internationella center med en samlad myndighetsprocess och relevant service på ett och samma ställe. Statistiken kan även användas för att visa fakta på samhällsnytta vad avser att attrahera och behålla internationell kompetens.

De huvudgrupper som vi tittar på i den internationella populationen är:

- Utländska medborgare som kommit för att de fått en anställning
- Utländska medborgare som kommit för studier (grund-, avancerad- och forskarnivå)
- Utländska medborgare som kommer för att söka jobb och/eller starta företag
- Utländska medborgare som kommer som medföljande till någon av ovanstående
- Utländska medborgare som kommer som anhörig till svensk medborgare
- Svenska medborgare som återvänder för något av ovan skäl

Statistiken från STATIV-databaserna avser perioden 2013-2020. Samtliga tabeller har utgått ifrån en population avseende personer som invandrat under aktuellt år. Personerna har inte blivit kommunmottagna och har inte en grund för bosättning som anger att de kommit av flyktingskäl, dvs. asylsökande ingår således inte i statistiken. Statistikens geografi avser i första hand arbetsmarknadsregionerna i Göteborg och Stockholm, men även arbetsmarknadsregionen kring Malmö.

1.2 Data över internationell population

Internationell population (kön, ålder, region och vistelsetid)

Den internationella populationen finns uppdelad efter kön (man och kvinna), åldersgrupp (0-6 år, 7-15 år, 16-19 år, 20-29 år, 30-39 år, 40-49 år, 50-64 år och 65+ år), samt medborgarskapsregion (EU28 utom Norden, Norden utom Sverige, Sverige och Övriga Världen). Utöver kön, ålder och region kan vi även få uppgifter om hur länge den internationella populationen vistas i Sverige i termer av år.

Grund för bosättning (GFB)

I STATIV finns även möjligheter att dela upp statistiken efter personernas grund för bosättning (GFB). I de fall då det är färre än 10 personer i en specifik grupp sekretessmarkeras observationerna. GFB gör det möjligt att redovisa den internationella populationen enligt följande fem kategorier: 'arbete', 'studier', 'medföljande på grund av arbete / studier', 'medföljande övrigt skäl' och 'oklar anledning'. Möjligheter finns också att redovisa den internationella populationens GFB efter vistelsetid i år och enskild medborgarskapsregion. I de fall då färre än 50 personer från en medborgarskapsregion har invandrat har dessa grupperats till kategorin 'Övriga länder'. Även personer som har okänt medborgarskap och/eller är statslösa har grupperats till 'Övriga länder'. Tabell 1 visar en överblick över statistikens dimensioner för den internationella populationen.

TABELL 1 INTERNATIONELL POPULATION - STATISTIKENS DIMENSIONER

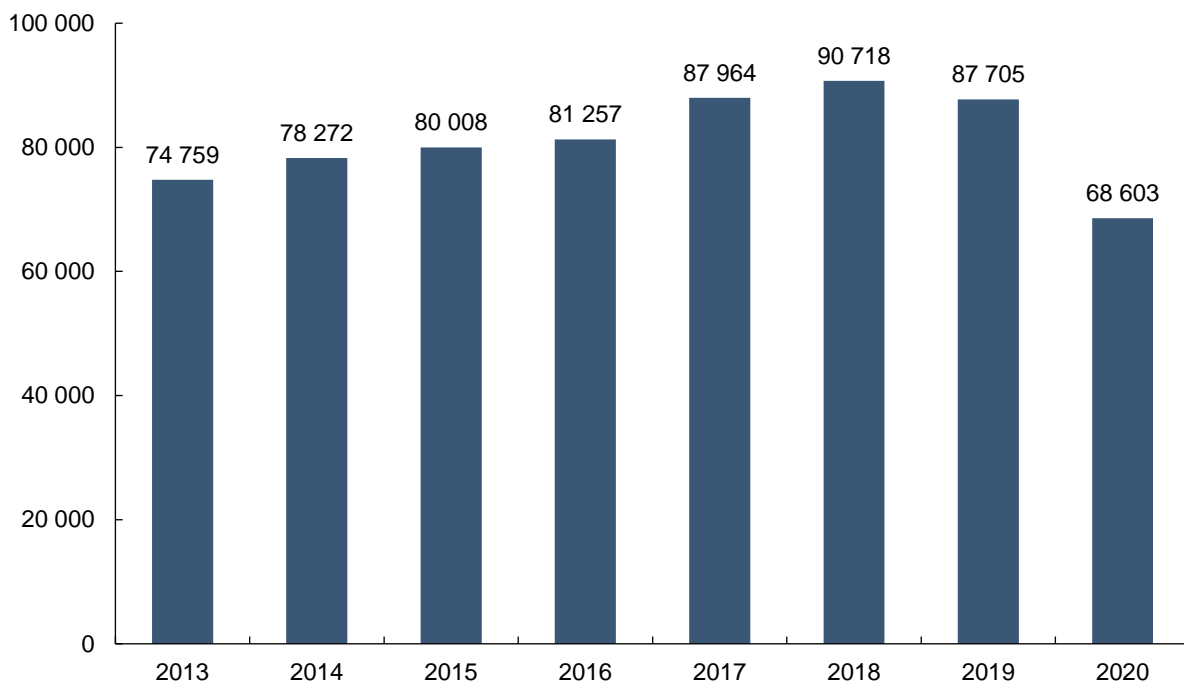
Internationell population	
Kön	Man Kvinna
Åldersgrupp	0-6 år 7-15 år 16-19 år 20-29 år 30-39 år 40-49 år 50-64 år 65+ år
Medborgarskapsregion	EU28 utom Norden Norden utom Sverige Sverige Övriga Världen
Vistelsetid	0 till ≤ 1 år > 1 till ≤ 2 år > 2 till ≤ 4 år > 4 till ≤ 6 år > 6 år Född i Sverige (ingen vistelsetid i Sverige, men är födda i landet)
Grund för bosättning (GFB)	
GFB	Arbete Studier Medföljande på grund av arbete / studier Medföljande övrigt skäl Oklar anledning
Medborgarskapsregion	EU28 utom Norden Norden utom Sverige Sverige Övriga Världen
Vistelsetid	0 till ≤ 1 år > 1 till ≤ 2 år > 2 till ≤ 4 år > 4 till ≤ 6 år > 6 år Född i Sverige (ingen vistelsetid i Sverige, men är födda i landet)

Källa: SCB (STATIV)

2 Internationell population i Sverige

Hur stor är den internationella populationen som kommer till Sverige på grund av arbetsmarknadsskäl, studier eller som medföljande partner och barn? I SCBs databaser finns uppgifter om den internationella populationens grund för bosättning (GFB) i Sverige. Sett till referensår 2020 var denna siffra för Sverige drygt 68 600 (se Figur 1). Coronapandemins utbrott i slutet av första kvartalet 2020 har påverkat den internationella rörligheten runt om i världen och minskningen framstår tydligt i statistiken för Sverige nedan. För perioden 2017-2019 var snittet för den internationella populationen som kommit till Sverige cirka 89 000. År 2020 jämfört med snittet för 2017-2019 visar på en minskning med drygt 20 000 personer eller en minskning med 21 procent. Vårt fokus i denna rapport kommer dock inte vara på riket, utan på storstadsregionernas lokala arbetsmarknader (hädanefter förkortat LA). För att förstå varför vårt fokus här är på just storstadsregionernas arbetsmarknader börjar vi med att göra en enkel jämförelse som visar på hur stor andel de har av Sveriges totala internationella population som kommit till Sverige den senaste femårsperioden.

FIGUR 1 INTERNATIONELL POPULATION SOM KOMMIT TILL SVERIGE, 2013-2020

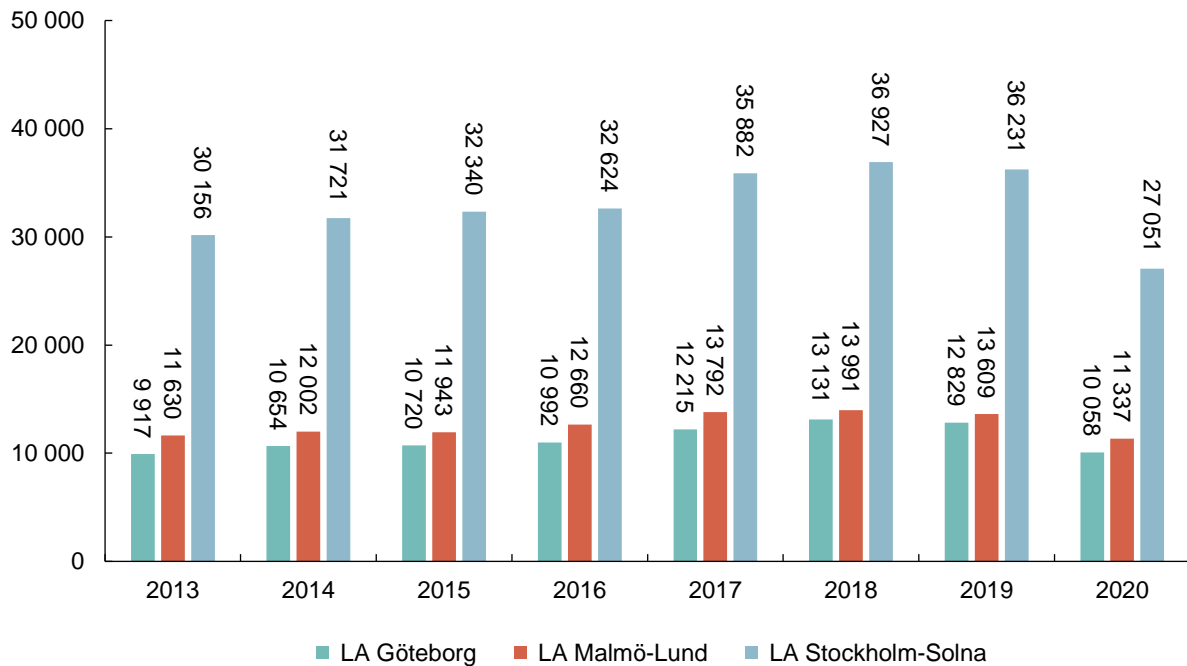

Källa: SCB

2.1 Internationell population i storstadsregionernas arbetsmarknader

Coronapandemins påverkan syns tydligt även i storstadsregionernas arbetsmarknader och den internationella populationen är betydligt mindre under 2020 jämfört åren innan pandemins utbrott. År 2020 kom drygt 10 000 personer till LA Göteborg, drygt 11 300 till LA Malmö-Lund och drygt 27 000 till LA Stockholm-Solna. Totalt sett under 2020 kom drygt 48 000 av den internationella populationen till de tre storstadsregionernas arbetsmarknader (se Figur 2). Detta utgör en andel av Sveriges totala på drygt 71 procent för år 2020. En stor andel av den internationella kompetensen finns därmed koncentrerad i de tre storstadsregionernas arbetsmarknader.

FIGUR 2 INTERNATIONELL POPULATION SOM KOMMIT TILL STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADSREGIONER, 2013-2020

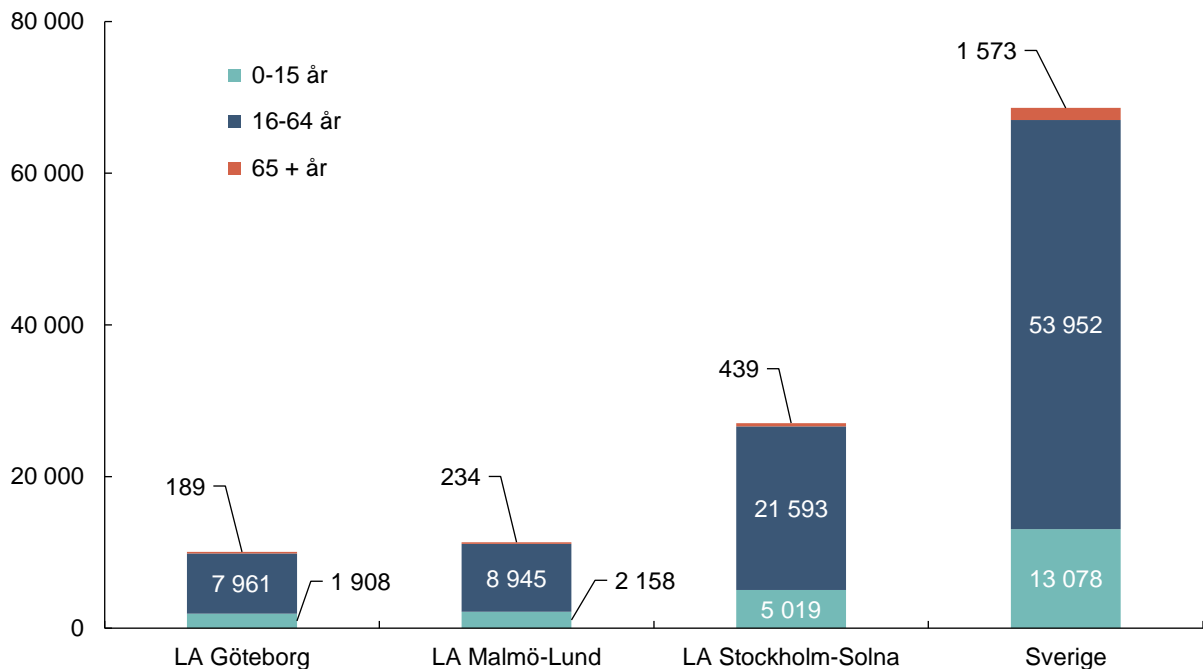
Källa: SCB

Vidare kan vi här ställa frågor som berör både planering av service och arbetsmarknad i de berörda arbetsmarknadsregionerna. Bland annat: hur många i den internationella populationen som är i arbetsför ålder och hur många som är barn?

Sedan 2013 och fram till 20 har drygt 454 000 personer i den internationella populationen kommit till de tre storstadsregionernas arbetsmarknader (hur länge dessa individer stannar i regionerna tittar vi på i senare del av detta avsnitt). Av dessa står LA Göteborg för cirka 20 procent, LA Malmö-Lund för drygt 22 procent och resterande 58 procent i LA Stockholm-Solna.

Om vi ser till det senaste referensåret, dvs. 2020, kan vi bryta ner den internationella populationen efter ålderskategori (se Figur 3). Av de drygt 10 000 personer som kom till LA Göteborg var cirka 8 000 i arbetsför ålder. Motsvarande i LA Malmö-Lund visar att cirka 9 000 av de drygt 11 300 som kom till arbetsmarknaden var i arbetsför ålder. I LA Stockholm-Solna var cirka 22 000 av drygt 27 000 i arbetsför ålder. Med andra ord kan vi säga att en klar majoritet av den internationella populationen som kommer till storstadsregionernas arbetsmarknader är i arbetsför ålder. Sett till hela riket var den arbetsföra gruppen inom den internationella population som kom till Sverige år 2020 cirka 54 000. Detta betyder att 71 procent av åldersgruppen 16-64 finns koncentrerad i storstadsregionernas arbetsmarknader.

FIGUR 3 INTERNATIONELL POPULATION SOM KOMMIT TILL STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADSREGIONER, EFTER ÅLDERSKATEGORI 2020

Källa: SCB

Många i den internationella populationen är alltså i arbetsför ålder. Man kan därmed ställa sig en mängd följdfrågor som rör den internationella populationen som presenteras i Figur 3. Till exempel, hur många har kommit av arbetsmarknadsskäl? Hur många har kommit för studier? Hur många har kommit som medföljande partner och barn? Har medföljande partner jobb eller ambitionen att söka arbete? Har medföljande barn fått placering i förskola/grundskola? Vilka yrkeskompetenser finns bland de personer som kommit? Vilken utlandsregion kommer den internationella populationen ifrån? Stannar de en begränsad tid, i så fall hur länge? Många av dessa detaljerade uppgifter kan spela en avgörande roll för att bättre kunna planera, integrera och matcha på arbetsmarknaden.

I nästa stycke försöker vi bryta ner den internationella populationen efter grund för bosättning (GFB) för att se om vi kan försöka besvara en del av våra viktiga frågor.

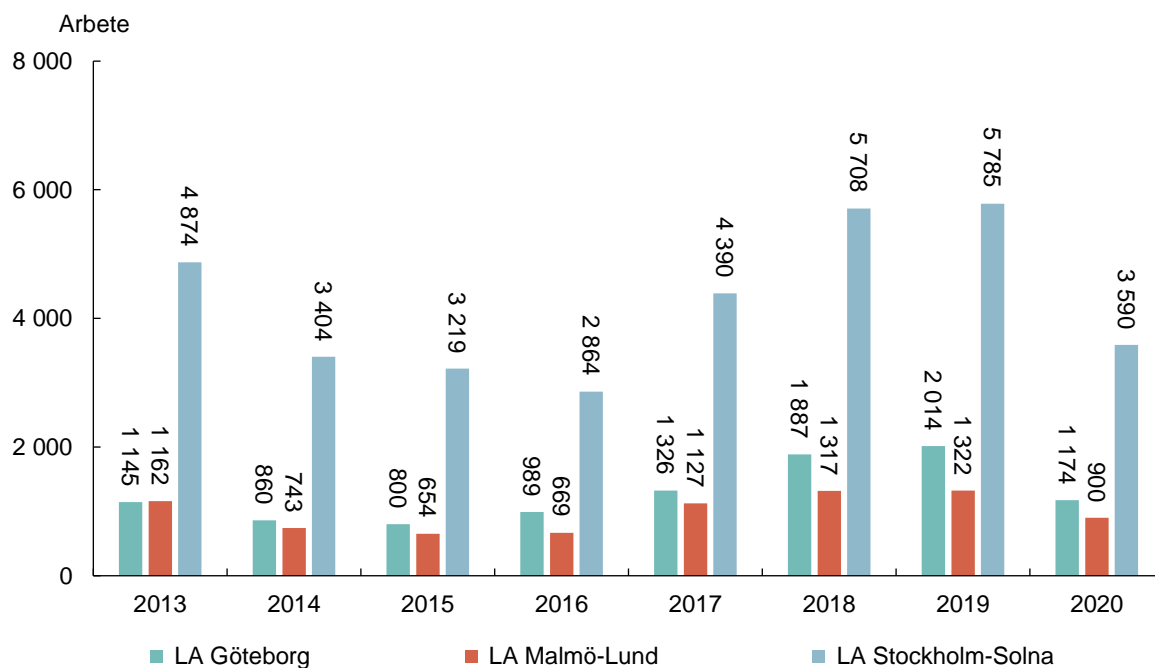
2.2 GFB i storstadsregionernas arbetsmarknader

I Figur 2 fick vi en översikt av hur den internationella populationen som kommit till storstadsregionernas arbetsmarknader utvecklats under perioden 2013 till 2020. Från Figur 3 fick vi en bild av att många i den internationella populationen som kommit till dessa arbetsmarknader är i arbetsför ålder. Vi vill därför veta lite mer om detta tillskott och analyserar djupare i den internationella populationens grund för bosättning i storstadsregionernas arbetsmarknader.

Figurer 4-8 skildrar bilden av vad den internationella populationen uppgett som GFB i LA Göteborg, LA Malmö-Lund och LA Stockholm-Solna. Här finns fem hårda kategorier. Den första avser 'arbete', följt av kategorierna 'studier', 'medföljande på grund av arbete / studier' samt 'medföljande övrigt skäl'. Gruppen 'medföljande övrigt skäl' inkluderar de som kommer på anknytning av andra orsaker än arbetsmarknads- och studerandeskäl, framförallt så kallad kärleksinvandring. Den sista kategorin avser 'oklar anledning' och inkluderar personer där grund för bosättning i Sverige saknas.

Av drygt 10 000 i den internationella populationen som kom till LA Göteborg år 2020 uppgav cirka 1 200 personer att arbete var deras grund för bosättning (se Figur 4). Motsvarande för LA Stockholm-Solna visar att drygt 13 procent (cirka 3 600 personer) kom till regionen för arbete. I LA Malmö-Lund uppgav 900 personer ur den internationella populationen att de kom till regionen för arbete.

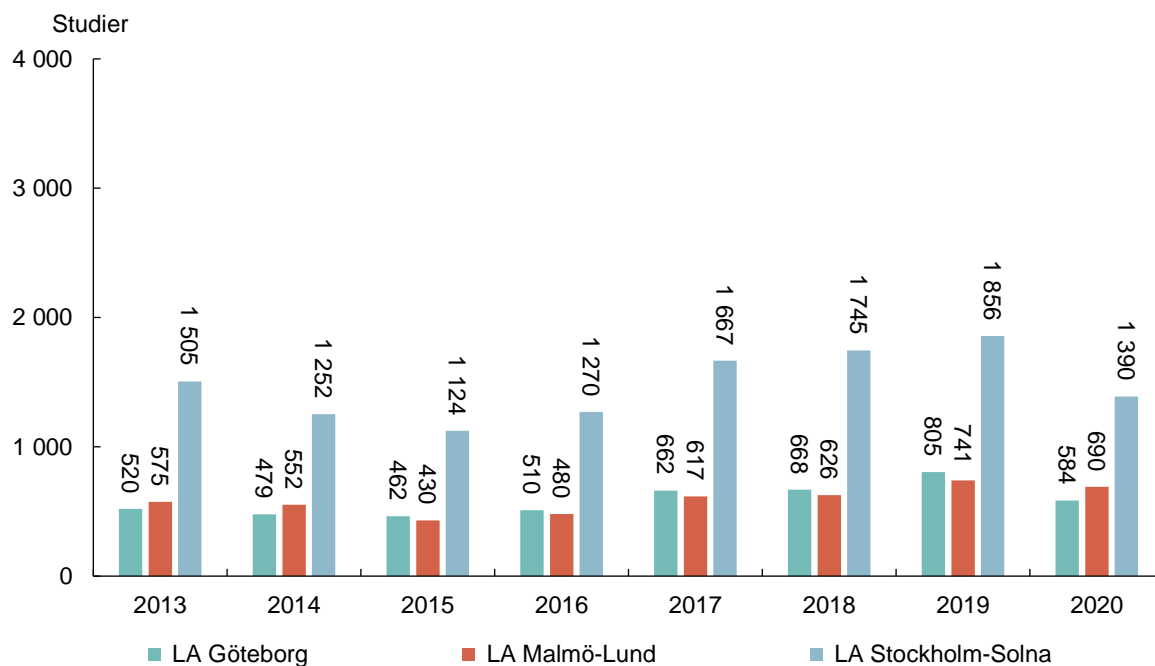
FIGUR 4 GRUND FÖR BOSÄTTNING: ARBETE, FÖR INTERNATIONELL POPULATION I STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER, ANTAL NYA PERSONER I REGIONEN PER ÅR 2013-2020

Källa: SCB

Figur 5 visar hur många i arbetsmarknaden som uppgett att deras grund för bosättning i regionen varit studier. I LA Göteborg uppgav cirka 600 att studier varit deras grund för bosättning under 2020. I Malmö-Lund var motsvarande cirka 700 personer, medan cirka 1400 uppgav att studier var deras främsta grund för bosättning i LA Stockholm-Solna.

FIGUR 5 GRUND FÖR BOSÄTTNING: STUDIER, FÖR INTERNATIONELL POPULATION I STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER, ANTAL NYA PERSONER I REGIONEN PER ÅR 2013-2020

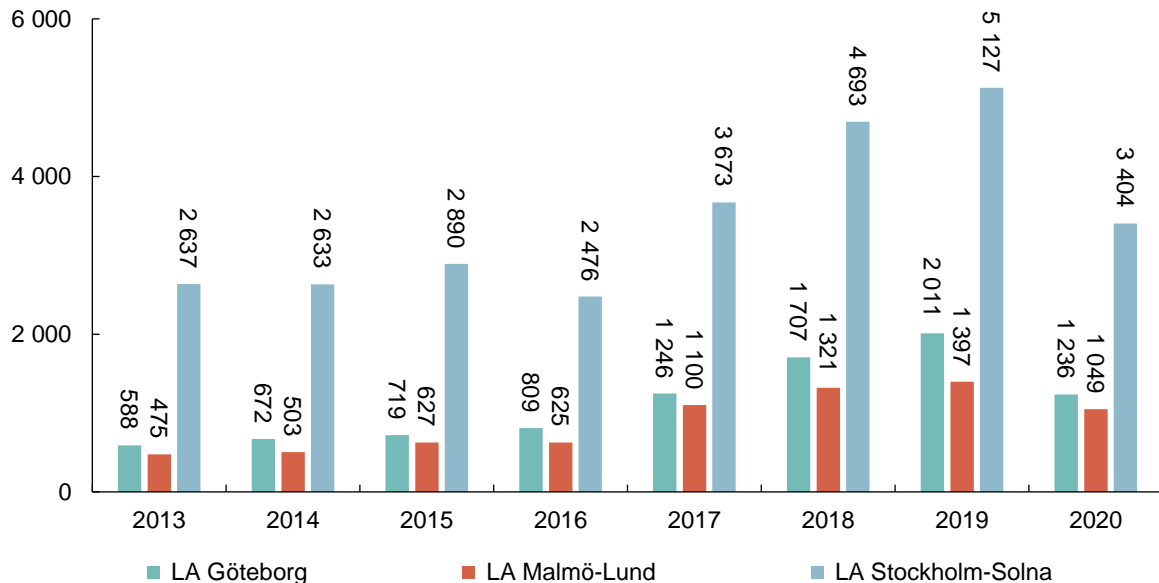

Källa: SCB

Figur 6 skildrar bilden av hur många medföljande som kommit till regionens arbetsmarknad på grund av att ens partner har fått arbete eller påbörjat någon form av utbildning. År 2020 uppgav drygt 1 200 personer som kommit till LA Göteborg att deras grund för bosättning i regionen var som medföljande på grund av arbete / studier. Jämfört med hela gruppen som kom till LA Göteborg motsvarar just denna grupp drygt 12 procent. I LA Malmö-Lund var motsvarande siffra drygt 1 000 personer (9 procent av hela gruppen), medan LA Stockholm-Solna hade drygt 3 400 personer (14 procent av hela gruppen).

FIGUR 6 GRUND FÖR BOSÄTTNING: MEDFÖLJANDE PGA ARBETE / STUDIER, FÖR INTERNATIONELL POPULATION I STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER, ANTAL NYA PERSONER I REGIONEN PER ÅR 2013-2020

Medföljande p.g.a.
arbete / studier

Källa: SCB

Ytterligare en dimension finns när vi analyserar medföljandes grund för bosättning. I kategorin medföljande på grund av övrigt skäl kan så kallad kärleksinvandring ligga till grund för större delen av denna grupp, dvs. att medföljande kommit på grund av kärleksskäl (se Figur 7). Under 2020 hade cirka 1 400 personer uppgett att deras grund för bosättning i LA Göteborg var som medföljande på grund av övrigt skäl än arbete / studier. I LA Malmö-Lund var siffran något högre då cirka 1 700 personer föll inom denna kategori. Motsvarande siffra för LA Stockholm-Solna visar att cirka 3 200 personer uppgav att deras grund för bosättning i regionen var som medföljande på grund av övrigt skäl.

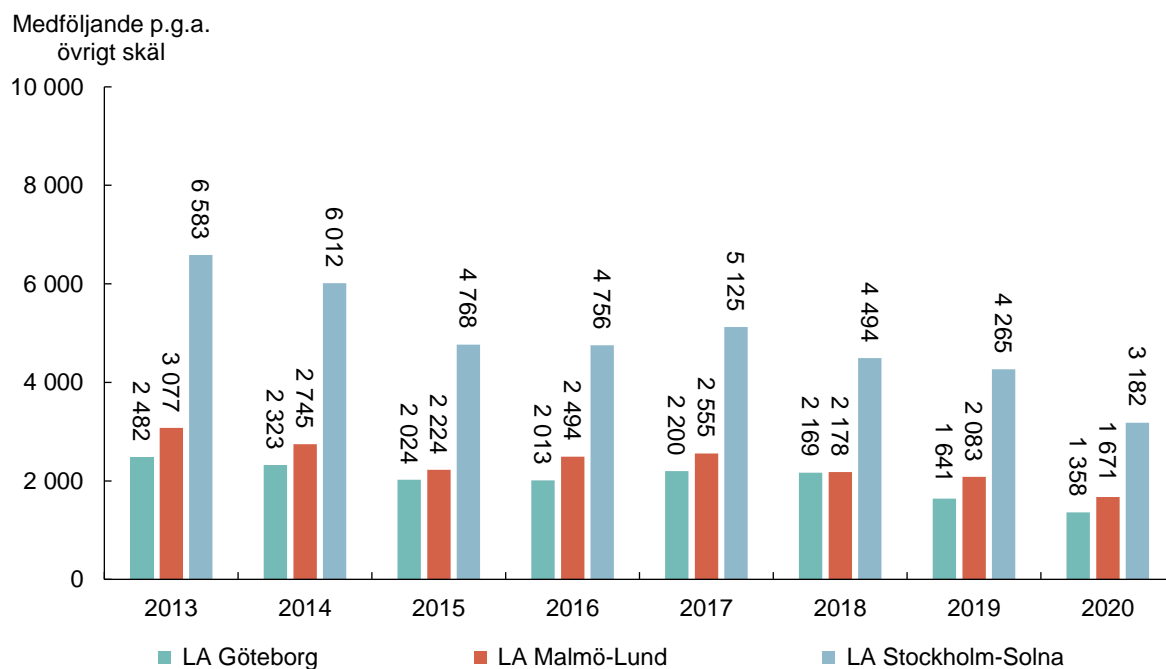
Kombinerat utgör gruppen grund för bosättning som medföljande på grund av arbete, studier och övrigt skäl en stor del av hela internationella populationen. Under 2020 stod medföljande för drygt en fjärdedel av LA Göteborgs internationella population.¹ I både LA Malmö-Lund och LA Stockholm-Solna utgjorde gruppen medföljande, som grund för bosättning, 24 procent av regionernas totala internationella population som kom under 2020.

Enligt Figur 8 saknar en stor del av den internationella populationen en grund för bosättning.² Cirka 57 procent av de som kommit till LA Göteborg och LA Stockholm-Solna under 2020 hamnar i denna kategori. Andelen är dock klart högre i LA Malmö-Lund, där 'oklar anledning' utgör 62 procent av den internationella populationen år 2020. Många personer faller därmed bort i statistiken över grund för bosättning, vilket gör den osäker och skevfördelad över kategorierna arbete, studier och medföljande. I antal personer saknar drygt 5 700 personer grund för bosättning i LA Göteborg. Motsvarande för LA Malmö-Lund och LA Stockholm-Solna är drygt 7 000, respektive cirka 15 500 personer.

¹ "Medföljande" inkluderar i detta avseende inte bara de personer som kommit till regionen för arbete och studier, utan även de som kommit till Sverige av andra anledningar, t.ex. kärleksinvandring.

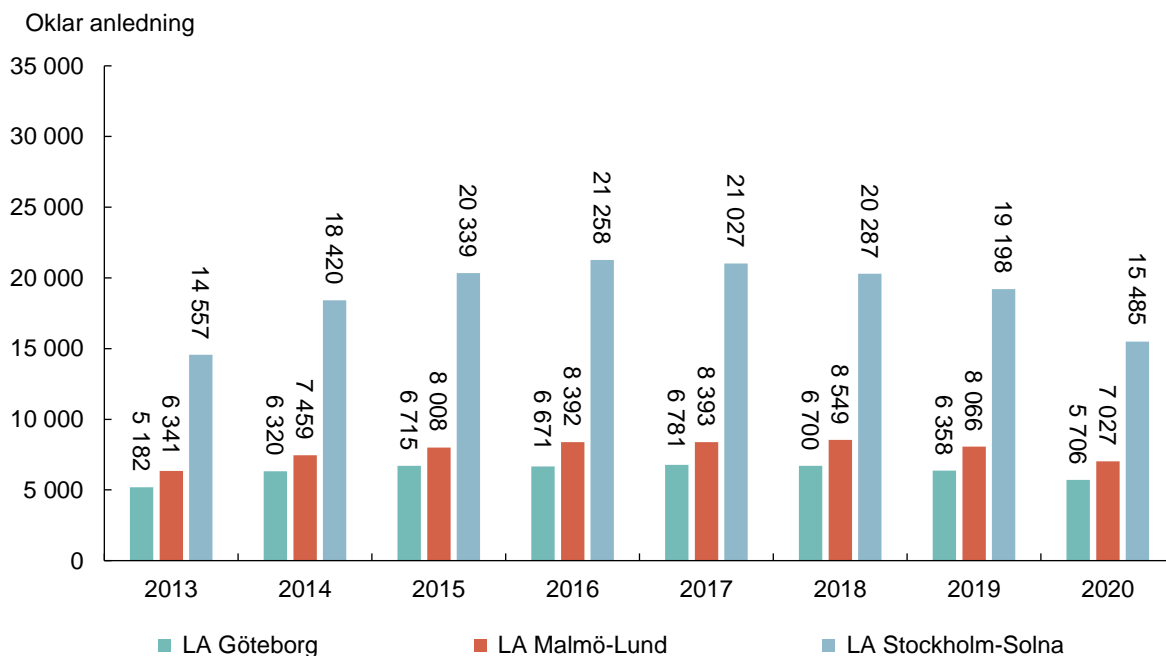
² Ett fåtal observationer har också klassats som sekretess och ingår i denna kategori.

FIGUR 7 GRUND FÖR BOSÄTTNING: MEDFÖLJANDE PGA ÖVRIGT SKÄL, FÖR INTERNATIONELL POPULATION I STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER, ANTAL NYA PERSONER I REGIONEN PER ÅR 2013-2020

Källa: SCB

FIGUR 8 GRUND FÖR BOSÄTTNING: OKLAR ANLEDNING, FÖR INTERNATIONELL POPULATION I STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER, ANTAL NYA PERSONER I REGIONEN PER ÅR 2013-2020

Källa: SCB

2.3 Vilken medborgarskapsregion kommer den internationella populationen ifrån?

I LA Göteborgs arbetsmarknad så kommer 21,5 procent ur den internationella populationen som kom till regionen år 2020 från 'EU28 utom Norden'. Frånräknat Sverige från Norden så var det ytterligare drygt 5 procent ur den internationella population 2020 som kom från ett EU/EES land. Strax över 24

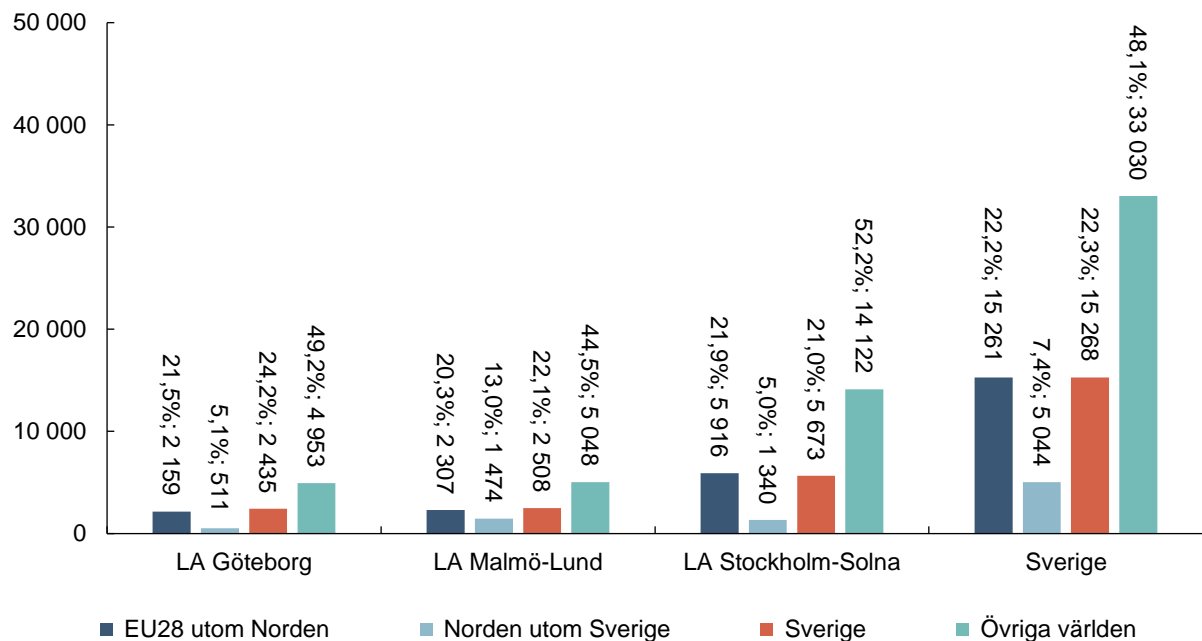
procent av de som kom till LA Göteborg under 2020 hade ett svenskt medborgarskap. Resterande 49,2 procent av LA Göteborgs internationella population som kom till regionen under 2020 kommer från länder utanför EU/EES (se Figur 9).

När det gäller LA Malmö-Lund är andelen av totalen högre för kategorin 'Norden utom Sverige' jämfört med de övriga två storstadsregionernas arbetsmarknader, mycket på grund av regionens stora arbetskraftinvandring från Danmark. Drygt en femtedel av LA Malmö-Lunds internationella population som kom under 2020 har sitt medborgarskap i 'EU28 utom Norden'. Det innebär att en tredjedel av LA Malmö-Lunds internationella population är från ett EU/EES land. Omkring 22 procent av den internationella populationen i LA Malmö-Lund har ett svenskt medborgarskap, medan 44,5 procent har sitt ursprung i länder utanför EU/EES.

Den internationella population i LA Stockholm-Solna ser andelsmässigt lik ut den i LA Göteborg, dock har LA Stockholm-Solna något större andel för de som kommer från 'EU utom Norden', mindre andel återvändare med ett svenskt medborgarskap till fördel för en större andel från 'övriga världen'. Av drygt 27 000 personer som kom till LA Stockholm-Solna under 2020 så var drygt 14 000 personer från länder utanför EU/EES (vilket motsvarar en andel på 52,2 procent).

För rikssnittet är drygt en femtedel av den internationella population som kom till Sverige 2020 från 'EU utom Norden'. Drygt 7 procent är från 'Norden utom Sverige' och drygt en femtedel har ett svenskt medborgarskap. Nära hälften (48,1 procent) av de drygt 68 600 som kom till landet under 2020 kommer från länder utanför EU/EES.

FIGUR 9 MEDBORGARSKAPSREGION FÖR INTERNATIONELL POPULATION SOM KOM TILL STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER, 2020

Källa: SCB

2.4 Hur länge vistas regionens internationella population i Sverige?

Hur länge vistas den internationella populationen i landet? För att titta på hur länge den internationella populationen stannar i Sverige använder vi statistik från SCB som anger vistelsetiden i termer av månader och år. I denna skärning av vårt dataset finns sex hårda kategorier. Den första kategorin visar antal personer i den internationella populationen som vistats i Sverige 'mindre än 1 år'. Sedan följer ett antal kategorier: 'minst 1 år men färre än 2 år', 'minst 2 år men färre än 4 år', 'minst 4 år men färre än 6 år', 'minst 6 år eller längre' samt kategorin 'född i Sverige'. Vistelsetiden räknas effektivt, dvs. den baseras på X antal invandringar och avser den totala tiden som personen har vistats i Sverige oavsett antal gjorda invandringar. Statistiken avser folkbokförda i den internationella populationen och

exkluderar personer som kommit till Sverige som flyktingar. Kategorin 'född i Sverige' avser personer som inte har en beräknad vistelsetid i Sverige, dvs. personer som inte immigrerat eller emigrerat, det kan till exempel vara personer födda i Sverige då föräldrarna en gång i tiden var asylsökande.

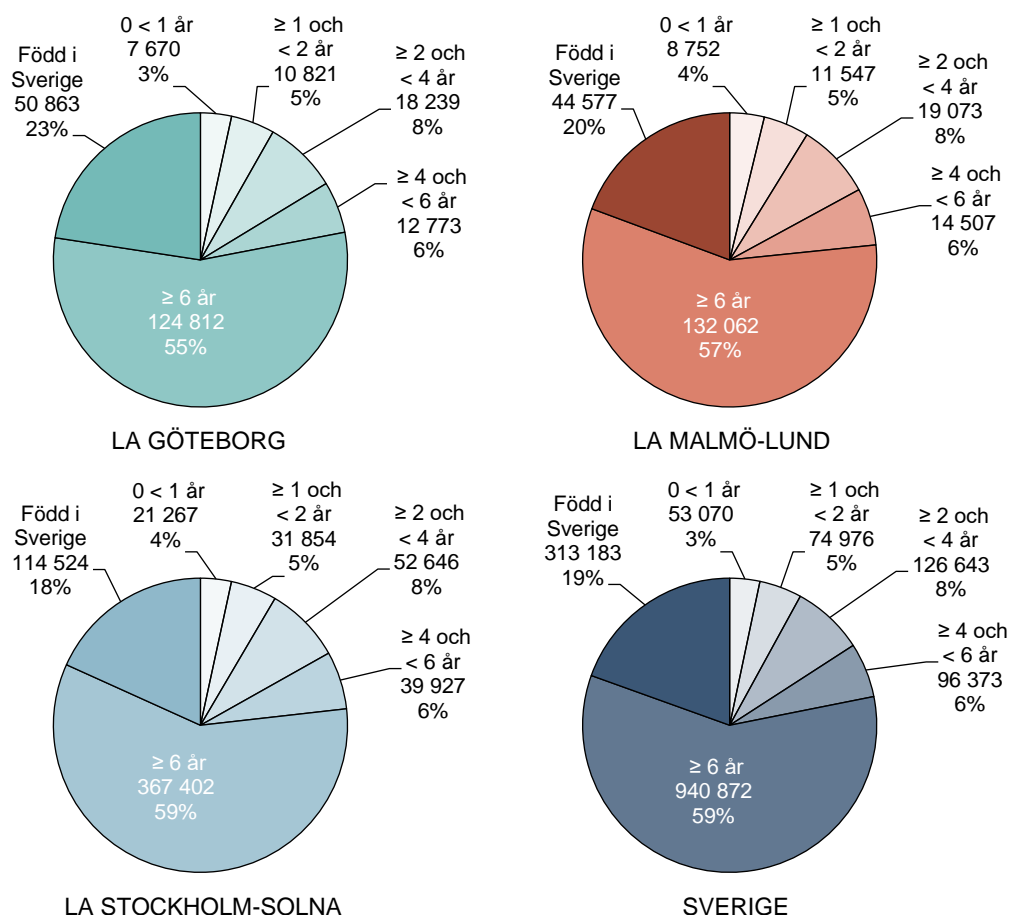
Figur 10 presenterar vistelsetiden för den internationella populationen för de olika kategorierna per arbetsmarknad i storstadsregionerna samt för Sverige år 2020. På det stora hela ser grupperna avsevärt lika ut andelsmässigt för de olika regionerna. För de som vistats i Sverige 'mindre än 1 år' samt 'minst 1 år men färre än 2 år' utgör kategoriandelen 3-5 procent av den internationella populationen sett över alla fyra geografiska indelningar. Totalt sett rör det sig om cirka 18 500 personer i LA Göteborg, cirka 20 300 personer i LA Malmö-Lund och drygt 53 000 personer i LA Stockholm-Solna.

För personer som vistats 'minst 2 år men färre än 4 år' samt 'minst 4 år men färre än 6 år' är andelen av total internationell population något större än andelen för kortare vistelsetid, men i detta fall identisk över regionerna om 8 procent, respektive 6 procent av den internationella populationen.

En klar majoritet av den internationella populationen storstadsregionernas arbetsmarknader har vistats i Sverige 'minst 6 år eller längre'. Högst andel har LA Stockholm-Solna med 59 procent (drygt 367 000 personer), följt av LA Malmö-Lund med 57 procent (drygt 132 000 personer). LA Göteborgs andel inom kategorin hamnar på 55 procent (cirka 125 000 personer).

Inom kategorin 'född i Sverige' har LA Göteborg den klart största andelen av regionens internationella population med 23 procent. Motsvarande för de övriga två storstadsregionerna är 20 procent i LA Malmö-Lund och 18 procent i LA Stockholm-Solna. För landet som helhet är andelen för 'född i Sverige' 19 procent, vilket gör att LA Göteborg avviker även från riksnittet vad gäller denna kategori.

FIGUR 10 VISTELSETID I SVERIGE FÖR INTERNATIONELL POPULATION I STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER SAMT ANDEL AV TOTAL INTERNATIONELL POPULATION I REGIONEN, 2020

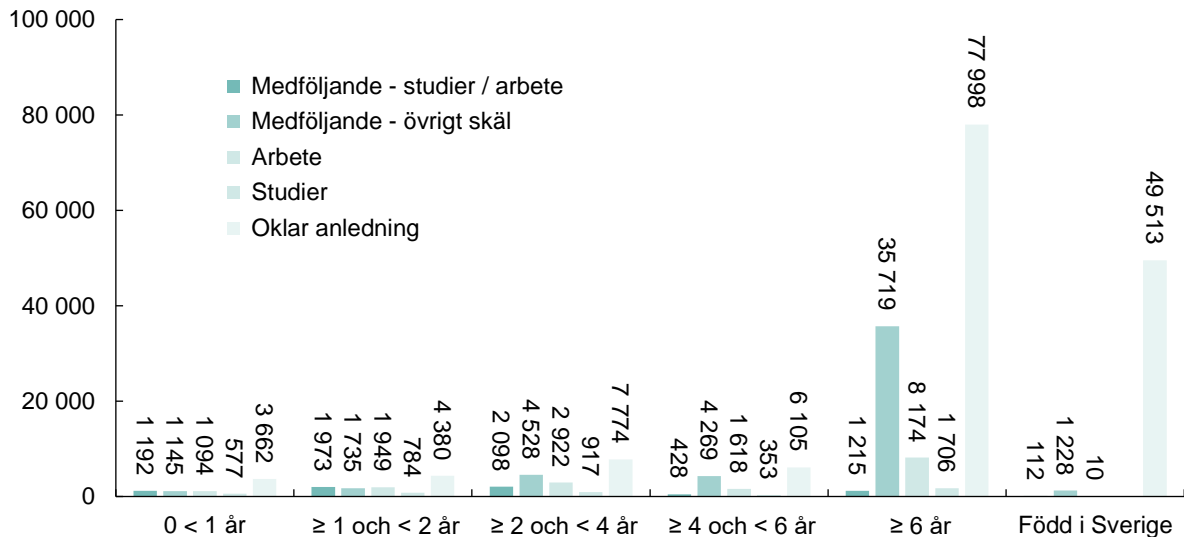
Källa: SCB

Kan vi på något sätt se hur länge en person ur den internationella populationen, baserat på dess grund för bosättning, stannar i landet? Till viss del går det att se genom SCBs statistik, dock skapar kategorin 'oklar anledning' stora skevheter och problem i att tolka statistiken. Om vi enbart tittar på den internationella populationen som finns i arbetsmarknadsregionerna år 2020, ses problematiken tydligt.

Figur 11 visar grund för bosättning i kombination med vistelsetid i LA Göteborg under 2020. Cirka 7 700 i LA Göteborg har vistats i Sverige '1 år eller mindre'. Närmare 48 procent av dessa hamnar i GFB-kategorin 'oklar anledning'. Även för vistelsetidskategorin 'minst 1 år men färre än 2 år' hamnar en överskjutande andel på 40 procent i 'oklar anledning'. Bortfallet, andelsmässigt, blir större och större ju längre vistelsetiden i Sverige är, till exempel så hamnar cirka två tredjedelar av de personer som vistats 'minst 6 år eller längre' i 'oklar anledning'.

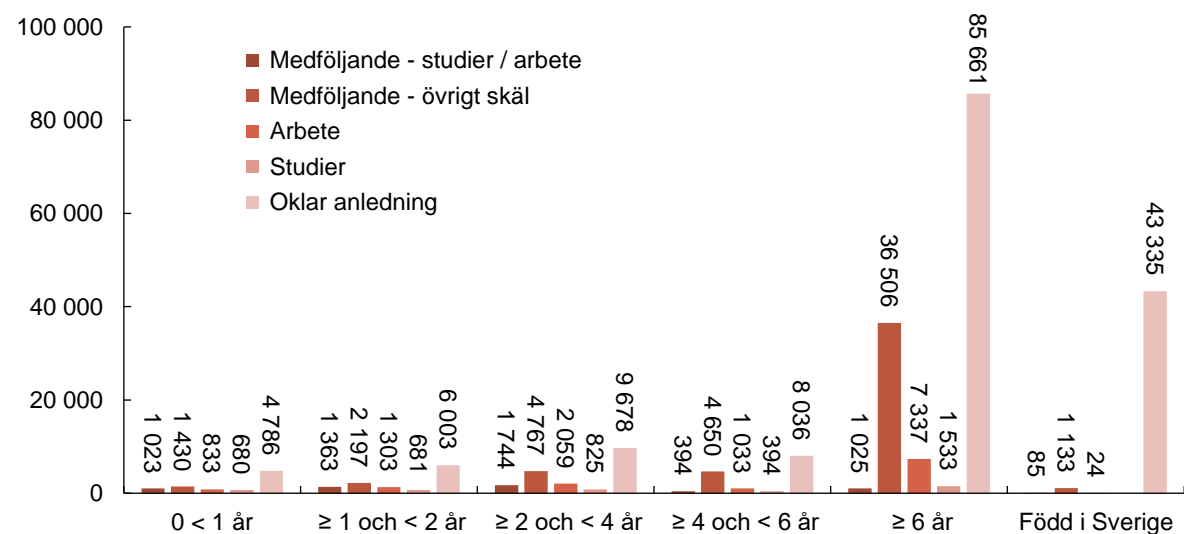
Figurer 12 till 14 för övriga storstadsregioners arbetsmarknader samt Sverige visar att en ännu högre andel, jämfört med LA Göteborg, hamnar i 'oklar anledning' när vi analyserar vistelsetid i kombination med grund för bosättning. Denna problematik gör att det är svårt att tolka hur länge en person ur den internationella populationen stannar i landet baserat på dess grund för bosättning.

FIGUR 11 VISTELSETID I SVERIGE FÖR INTERNATIONELL POPULATION SAMT GRUND FÖR BOSÄTTNING, LA GÖTEBORG 2020

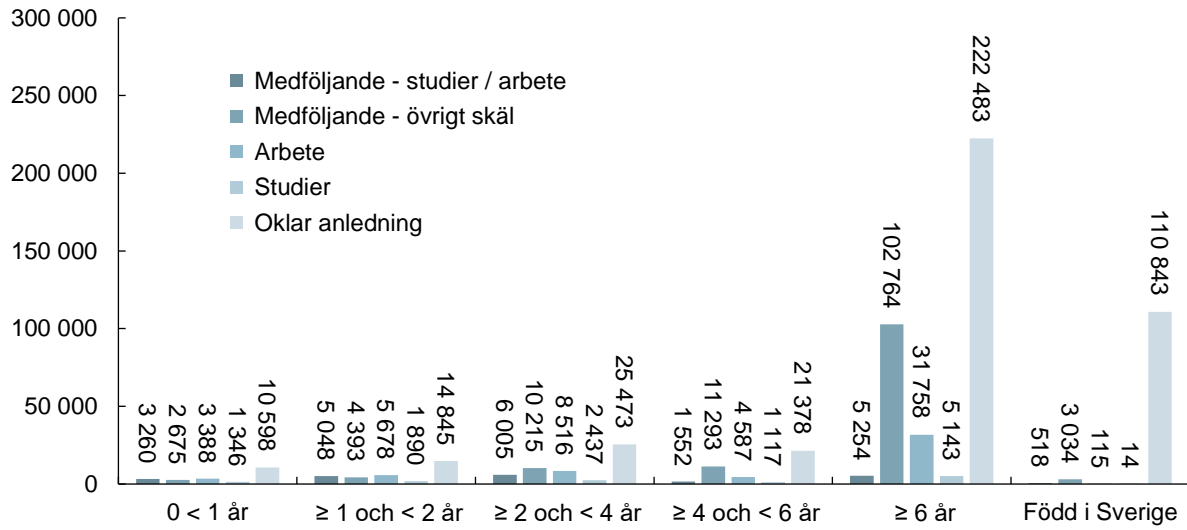

Källa: SCB

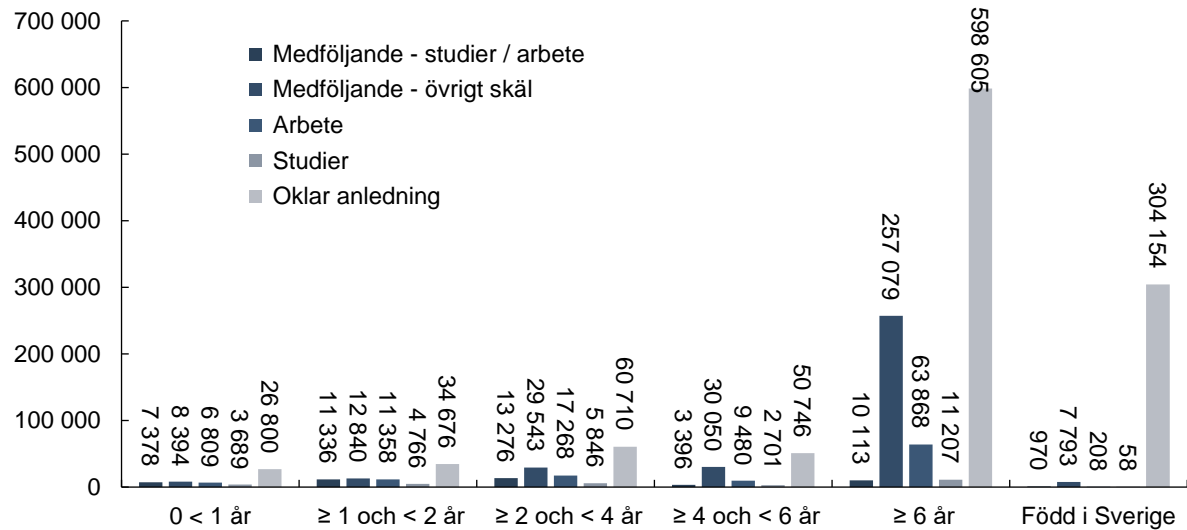
FIGUR 12 VISTELSETID I SVERIGE FÖR INTERNATIONELL POPULATION SAMT GRUND FÖR BOSÄTTNING, LA MALMÖ-LUND 2020

Källa: SCB

FIGUR 13 VISTELSETID I SVERIGE FÖR INTERNATIONELL POPULATION SAMT GRUND FÖR BOSÄTTNING, LA STOCKHOLM-SOLNA 2020

Källa: SCB

FIGUR 14 VISTELSETID I SVERIGE FÖR INTERNATIONELL POPULATION SAMT GRUND FÖR BOSÄTTNING, SVERIGE 2020

Källa: SCB

3 Diskussion

Fortsatt ser vi att de stora bortfallen i statistiken för internationell kompetens beror på att EU-medborgares grund för bosättning (GFB) inte registreras. Detta gör att vi inte kan ge en kvalitetssäkrad bild över helheten i arbetsmarknadsregionerna, då EU-medborgare utgör en stor del av statistiken. Framförallt skapar detta bortfall stora problem när vi försöker kartlägga den internationella populationens grund för bosättning, men även för andra viktiga parametrar som exempelvis yrkestillhörighet och utbildningsbakgrund.

Därmed kan vi även i år konstatera att statistiken i SCBs register för GFB fortsatt gör att vi inte kan dra några slutsatser gällande den totala internationella populationens motiv för bosättning i storstadsregionernas arbetsmarknader och Sverige i stort. Den bristfälliga statistiken gör också att vi inte heller kan tillfredsställa vårt mål om att skapa bättre förutsättningar för planering, integration och matchning av de individer som söker sig till Sverige på grund av arbete, studier samt som medföljande såsom partners och barn. För att nå dit krävs bland annat information om deras utbildningsbakgrund samt vilka yrkeskompetenser de besitter. Avsaknaden av detta försvårar insatser för att till exempel matcha medföljande partner på arbetsmarknaden.

De stora bristerna ser vi i att en stor del av den internationella populationen hamnar i GFB-kategorin "oklar anledning". Antagligen beror detta på olika metoder och utförare av statistikinsamlingen. Bland annat har Migrationsverket väldigt bra statistik på inkommande internationell populations grund för bosättning, dock avser statistiken endast medborgare utanför EU-länder. Samtidigt är statistiken för EU-medborgare via SCBs STATIV-databas mycket begränsad. I detta avseende samlas informationen endast in i pappersformat i samband med folkbokföringen och registreras aldrig digitalt.

En stor begränsning rör uppgifterna om yrkeskompetenser (dvs. SSYK) och utbildningsnivå.³ Även i detta års uttag av statistik (dvs. statistik för 2020) från SCB har vi valt att inte inkludera tabeller över dessa parametrar då inga förbättringar i datainsamlingsmetoden gjorts. Från 2019 års kartläggning över internationell kompetens i storstadsregionernas arbetsmarknader framgick det att en stor andel av populationen för SSYK (cirka 70 procent) klassas som sekretess och uppgift saknas. I och med att så stor andel av populationen räknas som bortfall är yrkesstatistiken väldigt osäker och inga slutsatser kan dras från resultaten. Uppgiften om yrke hämtas också från två år senare än invandringen skett, vilket upplevs som föråldrad statistik. Även uppgifter kring utbildningsnivå följer samma mönster som SSYK statistiken.

I det positiva ser vi dock att det fortsatt finns stora förbättringsmöjligheter för STATIV-databaserna, framförallt vad avser GFB-databasen.

Vi ser GFB-databasen som ett viktigt framtida verktyg i arbetet kring internationell kompetens. Statistikinsamlingen i GFB-databasen måste dock förfinas och förbättras för att komma närmare verkligheten då den i sin nuvarande form innehåller mycket statistik som är otillräcklig.

I nästa avsnitt presenterar vi de slutsatser vi kommit fram till och ger även rekommendationer för framtida förbättringsarbete.

³ SSYK avser här standard för svensk yrkesklassificering från 2012.

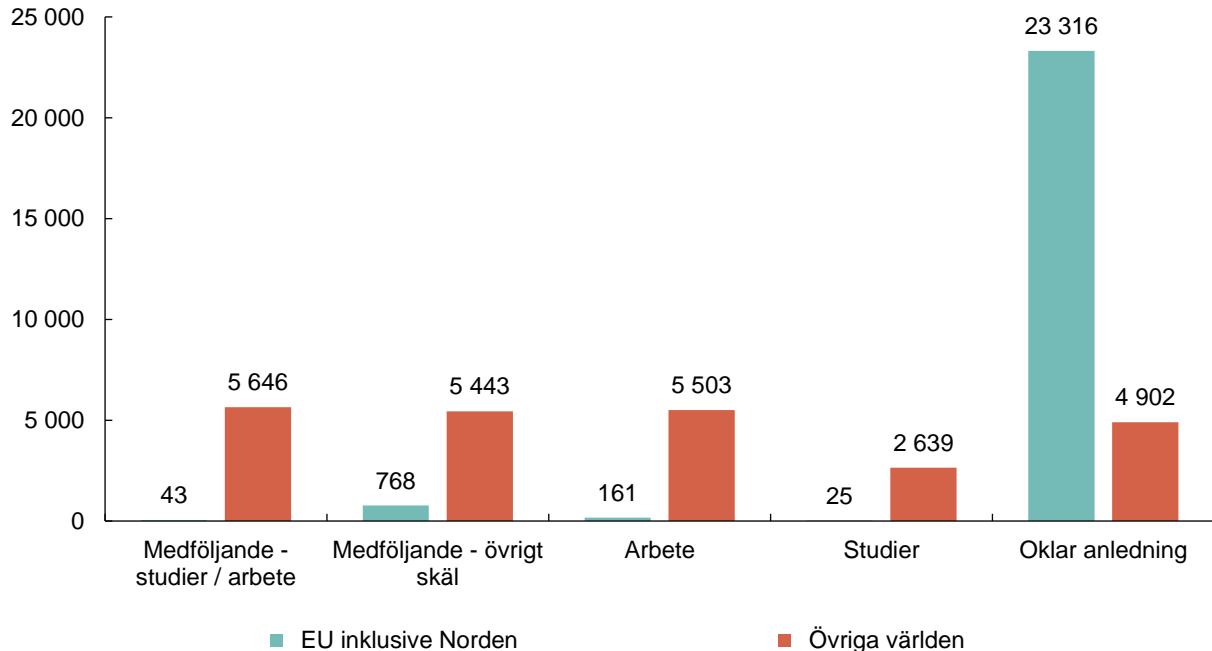

4 Slutsatser och rekommendationer

Från årets kartläggning över storstadsregionernas internationella kompetens drar vi fortsatt följande slutsatser och rekommendationer:

- Coronapandemins utbrott i slutet av första kvartalet 2020 har påverkat den internationella rörligheten runt om i världen och minskningen framstår tydligt i statistiken för Sverige och storstadsregionernas arbetsmarknader. För perioden 2017-2019 var snittet för den internationella populationen som kommit till Sverige cirka 89 000 (drygt 71 procent av dessa kom till storstadsregionernas arbetsmarknader under perioden). År 2020 jämfört med snittet för 2017-2019 visar på en minskning med drygt 20 000 personer, vilket motsvarar en minskning på 21 procent. Trots pandemin så fortsatte alltså en hel del internationell kompetens tillsammans med medföljande partner och barn att komma till Sverige.
- Vi behöver skapa bättre förutsättningar för planering, integration och matchning av de individer som söker sig till Sverige på grund av arbete, studier samt som medföljande såsom partners och barn. I detta arbete är detaljerad och tillförlitlig statistik ett mycket viktigt verktyg. Dagens befintliga statistik har i många fall stora brister eller saknas helt.
- De stora bristerna ser vi i att en stor del av den internationella populationen hamnar i GFB-kategorin "oklar anledning". Detta gäller framförallt EU-medborgare, vilket blir väldigt tydligt i Figur 15 som visar det samlade GFB-resultatet för storstadsregionernas arbetsmarknader för 2020. Dock ger Migrationsverkets rutin för att insamla statistikuppgifter vid ärenden som rör arbets- och uppehållstillstånd en mycket bättre fördelning över grund för bosättning för icke EU-medborgare.

FIGUR 15 GRUND FÖR BOSÄTTNING: ALLA KATEGORIER, FÖR INTERNATIONELL POPULATION FRÅN EU INKLUSIVE NORDEN SAMT ÖVRIGA VÄRLDEN FÖR STORSTADSREGIONERNAS ARBETSMARKNADER KOMBINERAT, 2020

Källa: Migrationsverket och SCB

- Det vi kan se i statistiken är att antalet personer från länder utanför EU som väljer att komma till Sverige för arbete har ökat kraftigt de senaste sex åren, trots pandemins utbrott under 2020. Enligt Migrationsverkets statistik för 2016 kom cirka 25 000 personer till Sverige för arbete, år 2021 var motsvarande siffra drygt 39 000, en ökning med 56%. Under 2020 gick antalet ner till drygt 32 000 på grund av pandemin medan 2019 var ett

rekordår med drygt 43 000 personer. Under andra halvan av 2021 var antalet beviljade arbetstillstånd från icke EU-länder större än rekordåret 2019.

- Vi saknar idag data om utbildnings- och yrkesbakgrund på alla som kommer till Sverige. Här behöver vi göra en kompetenskartläggning för att kunna utveckla och planera för insatser som vidareutbildning, anpassad svenska, validering och jobbmatchning. Vi ser till exempel flera medföljande som kommer med kompetens inom olika bristyrken som till exempel lärare, men där insatser för att få dem i arbete ofta saknas.

Rekommendationerna från förra året kvarstår i stort och i denna rapport gör vi endast en uppdatering av statistiken.

- Regeringen bör ge i uppdrag till SCB att utreda orsaker till den bristfälliga statistiken samt ta fram en rutin för insamling och sammanställning av statistik över de internationella individer som kommer till Sverige för arbete eller studier samt medföljande till dessa. Extra hänsyn bör tas till GFB, utbildning och yrke. Viktigt är också att peka på vilken myndighet som ska ha ansvaret för statistikinsamling.
- Ansvarig myndighet bör säkerställa att en kompetenskartläggning av internationell kompetens görs innan eller vid ankomst till Sverige för att kunna utveckla och planera relevanta insatser, inte minst för medföljande. Möjligtvis som del av eller i samband med folkbokföringsprocessen.
- Digitalisera och om nödvändigt avidentifiera den information alla individer som folkbokför sig lämnar i pappersform. Redan idag samlas mycket information in om den sökande vid folkbokföringsprocessen, dock är det endast en liten del av det som digitaliseras (se Bilaga).
- I de fall folkbokföringslagen sätter begränsningar i statistikinsamling, se över en alternativ lösning. Möjligen nyttja Migrationsverkets redan befintliga struktur för statistikinsamling för att också kunna samla in statistik om EU-medborgares grund för bosättning i Sverige.
- Möjliggöra att likt Migrationsverket för icke EU-medborgare, kunna sammanställa statistik löpande för att få aktuella data kring GFB även om EU-medborgare, istället för att som idag ha 1,5 års eftersläpning.

Bilaga

Nedan presenteras två exempel på information som samlas in i pappersformat vid folkbokföringsprocessen men som inte digitaliseras och därmed inte ligger till grund för någon statistik.

